

سنگ نوشته های ثلث در استانبول ترکیه

مقایسه بین خط ثلث با سبک های خوش نویسی کوفی و نسخ در گذر تاریخ
به همراه نوشتاری از استاد بهاء الدین خرمشاهی و دکتر علی ایمانی

مؤلفان :

سید محمد وحید موسوی جزایری :

حسین موسوی جزایری : دکتر میس کریمستین

مترجمین انگلیسی :

دکتر کریمستین حسین موسوی جزایری

ویراستار اولیه ی انگلیسی :

دکتر شوکت جاوید

سر ویراستار فارسی و انگلیسی :

حسین موسوی جزایری

سرشناسه: موسوی جزایری، محمد وحید، ۱۳۳۸ -
 عنوان و نام پدیدآور: سنگ نوشته‌های خط ثلث در ادب‌التجول ترکیه، مقدمه خط
 ثلث یا سنگ‌های خوش‌نویسی کوفی و نسخ در گنجان ریخ، نویسنده گل محمد و حمید
 موسوی جزایری، سده هجری مومنی جزایری، موسی کریم‌نشین، مترجمین انگلیسی
 میس کریم‌نشین، محمد محمدنشین موسوی جزایری
 تهران: کتاب آبان، ۱۳۹۰ -
 مشخصات نشر:
 مشخصات ظاهری: ۲۱۶ ص.، تصویر (بخش رنگی)،
 شابک: ۹۶۴-۹۶۱۲-۸۱-۱
 موضوع: کتبه‌های اسلامی - ترکیه - ادب‌التجول
 موضوع: کتب‌شناسی عربی (خط ثلث)
 موضوع: خوشنویسی اسلامی
 موضوع: خط ثلث، موضوع خط نسخ
 موضوع: خط کوفی
 موضوع: کتب‌شناسی عربی، موسوی جزایری، محمد محمدنشین، ۱۳۹۱ -
 شناسه‌های ثبتی: کتابخانه ملی، ۱۳۹۱ -
 شناسه‌های ثبتی: کتابخانه ملی، ۱۳۹۱ -
 رده‌بندی کتابخانه: ۱۳۹۱ -
 رده‌بندی نویسی: ۱۳۹۱ -
 شماره کتابشناسی ملی: ۱۳۹۱ -

عکاس و طراح گرافیک: سید محمد وحید موسوی جزایری
 اینتوگرانی: طیف نگار
 چاپ: طیف نگار
 صحنه‌ای: طیف نگار
 نویت چاپ: اول - ۱۳۹۰
 شماره‌گان: در هزار نسخه
 شابک: ۹۶۴-۹۶۱۲-۸۱-۱

www.abanbook.com

info@abanbook.com

تهران: خیابان انقلاب - خیابان فخر رانی - کوی نارین - مجتمع ناشران - واحد ۱۰
 تلفن: ۶۶۱۵۵۰۱۲ (۶ خط ویژه) / فکس: ۶۶۱۵۵۰۱۶۲

فهرست

دو یادداشت از استاد بهاء الدین خرمشاهی و دکتر علی ایمانی

بیروت (فی اسبق) محمد وحید موسوی جزائری

محقق مؤلفان

لزوم انجام پژوهش‌هایی بر روی خط و خوش‌نویسی

عدم حفظ ایمانی از خوش‌نویس

جامعیت خط

تشکر و قدردانی

تعریف و ازکات ضروری برای محققان این کتاب

مقدمه

خط

خوش‌نویسی

اقلام یا اشیای خوش‌نویسی

سبک خوش‌نویسی

خط کوفی

خط نسخ

خط ثلث

خطوط محقق و ریحان

خطوط تزیینی

تکنیک‌های اجرایی

رسم نوشته‌ها

مقدمه

سنگ نوشته‌هایی در شهر استانبول

محافظات طبیعی

نکاتی در مورد تصاویر این کتاب

سنگ‌نوشته‌ها ۳۱

چگونگی تشخیص خاستگاه سبک‌های خوش نویسی ۳۲

خط کوفی، پیش‌درآمد سبک‌های پس‌از آن ۳۳

تفاوت کارکردهای اجتماعی خطوط کوفی و ثلث

الف - سفالینه‌ها: ۳۴

ب - انتقال وظایف خط کوفی به خط نسخ و ثلث ۳۴

ج - حذف برخی کتیبه‌های خوش نویسی در دوره‌ی پس‌از خطوط کوفی ۳۵

وجه اشتراک بصری دست‌نوشته‌های کوفی و ثلث ۳۷

سنگ‌نوشته‌های به سبک کوفی ۳۷

محدودیت‌های ایران - تکنیکی در سنگ‌نوشته‌های کوفی ۳۸

سنگ‌نوشته‌های به سبک نسخ و ثلث ۳۹

خط ثلث در دست‌نوشته‌ها ۳۹

خط ثلث در اعلام و غیر از دست‌نوشته‌ها ۴۰

نقش هم‌زمان دست‌نوشته‌ها و دیگر اعلام در تکامل خط ثلث ۴۰

سنگ‌نوشته‌های به سبک ثلث ۴۱

شیوه‌های ثلث نویسی ۴۲

زادگاه جغرافیایی خط ثلث ۴۳

اساتید خوش‌نویس ترک ۴۴

تحولات بصری در خط ثلث ۴۶

آثار خط ثلث در ترکیه ۴۶

گروه اول خط ثلث ترکیه: دست‌نوشته‌ها ۴۸

دست‌نوشته‌های قرن دوازدهم تا دوره‌ی معاصر در ترکیه ۴۸

دست‌نوشته‌ها و تولیدات قلمی خط ثلث ۴۹

تأثیرات متقابل خط ثلث ترکیه و نستعلیق ایران ۴۹

گروه دوم خط ثلث ترکیه: اکتیبه‌های اپتیه ۵۰

گروه سوم خط ثلث ترکیه: سنگ‌نوشته‌ها ۵۰

اهمیت ویژه‌ی سنگ‌نوشته‌های ترکیه ۵۰

حذف محدودیت‌های تکنیکی ۵۱

ترکیب بندی خطوط در دست‌نوشته‌ها و سنگ‌نوشته‌ها ۵۱

فهرست منابع تصویری ۵۲